

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos

s a megyei gazdasági egylet

közlönye.

Megjelenik minden vasárnapon.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyzetű centiméter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr., ezen fölül 60 négyzetű centiméterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyzetű centiméternyi tér többlet után 50 kr. számított. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 5%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjengedély. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számított.

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnyegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legcélszerűbben postai utalvánnyal küldendők.

Ismeretlen kézből jött cikkeknek nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés megyei háza.

A lap szellemi részét érdeklő levelezések a szerkesztőséghez intézendők.

Kéziratok vissza nem adtnak. Nyilttéri rovatot nem nyitunk.

Az 1872. VIII. törvényczikk.

A „Szolnok-Doboka” f. évi 43. számában Losonczy István városi tanácsos urtól egy cikk jelent meg „az ipartársulatokról”. — Távol legyen tőlem, hogy ezen elmefuttatás talpraesettsége felett kétségeskedjem; miután azonban némely tekintetben nem oszthatom a tanácsos ur nézeteit, nem tagadhatom meg magamtól, hogy a kérdéshez röviden hozzászóljak.

Különösen feltűnt, hogy e cikk szerint kötelességévé kellene tenni minden iparosnak, valamely ipartársulatba belépni a végett, hogy az ipartársulatok vagyonsodjanak, és hogy a kornánynak feladata constatalni a már megalakult ipartársulatok fenntarthatlanságát.

Nézetem szerint, ha az 1872. évi VIII. tczikket úgy magyarázzuk, a mint azt annak intentiója megkívánja, lehetetlen azon meggyőződésre jutni, hogy annak nem lett meg kívánt eredménye, vagy legalább, ha a hatóságok nagyobb ügybuzgalommal nézének utána e részbeni feladatuknak — ne lehetne eredménye.

Hogy kimutassam, miszerint nem szabad az iparosokat törvényhozásilag kényszeríteni valamely ipartársulatba való belépésre s hogy egészen ok nélküli az ipartársulatok jövőjén aggódni, legyen szabad nézetemet a törvény kiindulási pontjáról közölni s egyszersmind szólni arról, hogy mit tartok én az ipartársulatok jelen állapotok felőli statistikai adatok beszerzésénél s az ipartársulatok vagyonsodásának előmozdításánál szükségeseknek.

Tudja mindenki, hogy az ipartörvény életbelépteig fenntartott czéh-rendszer mel-

lett mennyi nehézséggel kellett megküzdeni annak, ki valamely ipart akart üzni; mennyi fáradság, költség és idővesztésbe került míg valaki megszerezte azon jogot, melyet joggal senkitől megtagadni nem lehet. Eltekintve attól, hogy szabad alkotmányos államban képtelenség valakinek megtiltani, hogy existenciáját oly módon tartsa fenn, melyet a közrend és biztonság szempontjából kifogásolni nem lehet, az iparrendszeren segíteni a korszak igényei is megkívánták. Ez volt célja az 1872. VIII. tcziknek, a törvényhozó azt akarja vele, hogy az ipart felszabadítsa a czéhrendszer bilincseiből s egyszersmind biztosítsa minden jogalanynak azon természeti korlátlanágát, hogy az emberi szükségletek fedezésére tetszése szerint állítson elő valamit, meghagyván kinek-kinek terhére a felelősséget, mennyiben cselekvése által magánjogi igények érintetnek, vagyis biztosítsa a cselekvési szabadságot az ipar terén is. E törvény szelleméből következik, hogy oly intézkedést, mely által az iparosok a közérdektől eltekintve, olyas valamire köteleztetnének, mi magán-érdekeiket tenné kérdésessé, nem tartalmazhat, ki lévén mondva benne, hogy mindenki szabadon üzhet valamely ipart, ennek miként vitelére korlátokat felállítani nem leendett tanácsos. A törvény szabad-elvű irányának kifolyása gyanánt tekintendő az iparosok segédek, tanoncok és gyári munkások viszonyának meghatározása, jogaik biztosítása és kötelezettségeik körvonalozása s hogy az iparosokat nem tömöríti külön társadalmi osztály, hanem csak rendezzi az általuk képzett társadalmi réteget saját kebelében és a közönség iránti viszonyában.

Az ipartársulatoknak mint ilyeneknek

a társadalmi életben különös jelentőséget nem ad a törvény, és ennek daczára a közönség nagy része olyan valaminek képzei azt, a mi hivatott volna az ipar terén különös fontosságu reformokat gyökösíteni megmás része pedig — és ez leginkább az ipa, rosokból telik ki — olyan semminek tartja, melynek fenntartásához csak anyagi áldozatokkal kell járulni minden kilátás nélkül a haszonra.

A czél, melyet a törvényhozás az ipartársulatok intézményének megalkotásánál szem előtt tartott nem lehetett más, mint az iparos közönségnek közelebbi alkalmat nyújtani azon törekvésre, melylyel az erő összeresítése által nagyobb eredmény éretik el, s erre mintegy csalétkül — habár nem csekély fontosságu — megengedtetett, hogy az ipartársulat saját belügyeit, mennyiben azokban törvénykezési vagy közigazgatási érdekek érintve nincsenek, elintézhesse, de egyszersmind kizárt fogalmából egy oly öncélú erkölcsi testületet, melyet a tagok vagyonaából ugyszólva hízalni kellene. Ezen elveknek nem lehet következménye kényszeríteni valakit, hogy ipartársulatnak tagjává legyen, mert daczára hogy ilyen minőség a közérdeket semmivel sem teszi biztosabbá, oly terhet róna egyesekre, mi elegendő arra, hogy az ipar ne legyen szabad, s nem is lehet észjogi alapot találni arra, hogy valaki kényszerítették saját jobblétének előmozdítása végett erejét máséval egyesíteni.

Kétségtelen, hogy a törvényhozás az által, hogy megengedte az iparosoknak a társulást, csak utat mutatott arra, hogy miként lehet a kisebb erőket hatályosabbakká tenni, de nem azt akarta, hogy a törvény hatása sikeresebb legyen, vagyis az ipar-

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

Egy krinolinért.

Sok helytt megfordultam az életben, sok jó és kedélyes emberrel összehozott a sors; de jobb és kedélyesebb embert, mint az én szeretett Samu bátyám, sehol sem találtam. Nála a jóság nem volt disz-öltöny, melyet ünnepélyes alkalomra szoktunk felöltöni, — elválaszthatlanul összeforrt az lényével, melyből jó és rossz viszonyok között egyaránt, a legnemesebb emberszeretet sugárzott. S e szeretet nemcsak fénylett, de melegített is, minek elkerülhetlen következménye lön azon, kellemesnek épen nem mondható, állapot, hogy Samu bátyám — bár a Maros mentén egyik legjobb lelkézi állomást töltötte be — folyvást szerény anyagi viszonyok között éldegelt. Állása előnyeit mások javára értékesítette. De azért teljes életében vidor kedélyű volt, mert nemestetteinek viszfénye állandó derűt vont nyílt homlokára. Kiváló szellem és erkölcsi tulajdonai által széles körben nagy népszerűségre tett szert. Egyes tettei és nyilatkozatai annyira megnyerték ismerősei tetszését, hogy azok felemlítése állandó fűszerül szolgált a marosmenti társas összejöveleleknek. — Ine egy eset, mely sok ismerőse előtt, kiket tetteikben talán sohasem vezetnek erkölcsi és lélektani indokok, igen furesa világitásban tüntette föl az én jó öregemet.

Mindenki előtt ismeretes az inger, melyet

a még csak erő félben levő gyümölcs is gyakorol a nyalánk gyerekekre, kivált azokra, kiknek nem igen van alkalmuk ebbeli vágyaikat rendes uton legyőzni. Mi különös volna tehát abban, ha a Samu bátyám gyümölcsös kertjében erő alma is ellenállhatlan vonzerőt gyakorolt a szomszéd eszmadia kiéhezett inasára, ki épen nem tartotta valami főbenjáró bűnnek az alacsony kerítésen átmászni, hogy éhségét és nyalánságát egy pár almával esillapítsa. Az efféle bizony más szövetű gyerekek sem tartják bűnnek, s iskolás gyerek koromban magam is akárhányszor észrevettem, hogy néhány tanuló-társam nem valami törvényes uton-módon tölti meg ládáját a legizletesebb gyümölccsel. Sőt — bizalmasan — azt is megugom, hogy dinye-ivadban, a dinye-vevők lábai közt — az est homályában — több dinye vándorolt el egy-egy dinye-árus garadájából, mint a hánynak ára az eladó kezébe leszámllaltatott. E szerzémód pedig oly gyerekek agyában fogamzott meg, kiknek hetenkint két órán tartottak kenetteljes előadásokat a hetedik parancsolatról. Nincs okunk tehát valami nagy elszörnyűködéssel gondolni a kis eszmadiai inasra, ki egész morálját legfőlebb Nyujtó uram lábszíjjából merithette volna. Bármennyire hajlandók vagyunk is azonban megbocsátani a kis bűnösnek, Samu bátyám sehogy sem tudott kibékülni az eszmével, hogy az általa nemesített s nagy gondnal fölnevelt fának gyümölcsét még csak meg sem kóstolhatja. Naponkint ismételte érzékeny kifakadásait azon neveletlen teremést ellen, ki gyomrát többre becseréli a tulajdon érdekében hozott em-

beri és isteni törvényeknél s kinek még fogalma nincs azon lelki gyönyörűségről, mi veritékkel végzett munkánk gyümölcseiből fejlik. — Én és barátaim, kik az öreg ur kifakadásainak jogosságát igazolva láttuk, mindent elkövettünk az ismeretlen bűnös kézrekerítésére; azonban gyakori és hosszas leskelődéseinket sok ideig nem koronázta siker, mert — mint később megtudtuk — a kis gonosztevő mindig kileste a legkedvezőbb alkalmat, tehát az ebéd idejét, midőn Samu bátyám egész háznépe a legkellemesebb adófizetést teljesítette volt a legigazságosabb uralkodó, a gyomor részére. Egyszer mégis csak rajtavesztett. Ugyanis későn folyt az ebéd, midőn egy barátom látogatába jött; azonban nem akarván étkezésünket zavarni, a kertbe ment, hogy addig is, míg szolgálatára állhatok, gyönyörködjék a Samu bátyám kertjéből látható felséges vidékben. De a vidék bájai még sem vonták annyira magukra barátom figyelmét, hogy föl ne tűnt volna előtte valami sajátságos zörej, mely nagyon is távoli rokonságban állott a szellő által kelthetett lombzugással. Óvatos léptekkel követvén a zörej irányát, Samu bátyám kedves almafáján egy körülbelül tíz éves fiaeskát pillant meg, ki ártatlan komolysággal rakja tele zsebeit az érettebb almákkal. A szegény gyermek annyira bizonyos volt, miszerint a háziak közül senki sem zavarhatja munkájában, hogy barátom egészen az ostromolt fa alá juthatott. Ily viszonyok között csak feltétlen megadással lehetett szó. Barátom a tett szolgálat fontosságának büszke öntudatától ragyogó arccal vezette a kis deliquenst Samu bátyám elé:

társulatokban egy alakját teremtettem meg az ipar szabad üzemelésének, de nem feltételt az ipar üzemelésére.

Nézetem szerint az ipartársulat azon intézmény, melyben az iparosoknak lehetővé tétetik a szellemi és anyagi fejlődés az által, hogy a tanoncoknak iskolába jártatását saját kebelükben felügyelvén, azok részére értelem és felfogásban szellemi tőkét is biztosítanak, s az által, hogy erőiknek egyesítésében hitelüket nagyobbítják, a nagybani termelést előmozdítják stb, s így személyes vagyonosságra tehetnek szert.

Igazat adhat nekem ezekből folyólag mindenki, hogy az 1872. VIII. tcikkben az ipartársulat intézménye nem szoros cél, hanem csak eszköz, tehát a kormány belpolitikájában nem is lehet ok-módkról gondoskodni, melyek által az ipartársulatok külbömbeni egészen magánjellegű működése sikeresebbé tétessék, már csak azért is, mert akkor joggal megkivánhatná bármely vállalati társulat is, hogy a kormány különös pártfogásában részesíttessék egyes vállalkozókkal szemben, habár társulatuk nem specialis, hanem általános törvényen alapszik.

A mint Losonczy tanácsos ur értekezéséből kivettem, az ipartársulatok „jelenlegi állapotát” azért tartja veszélyesnek az államra, mert hiányozván a szellemi erő, az anyagi, — mely különben szintén nincs — nem fejlődhetik s a társulatok már alakulásuknál magukban hordják a felbomlás csiráját. Legyen szabad itt azt kérdezni, hogy hát mi veszélyezteti ez esetben tulajdonképen az államot? — Az-e, hogy nincs az ipartársulatokban szellemi és anyagi erő, vagyis végelemzésben, hogy (a tanácsos ur szerint) nincs ipartársulat? — Ezt alig hiszem! Mert figyelmen kívül hagyva, hogy nem is az anyagi erő teszi az ipartársulatot azzá, s hogy az ipartörvény életbeléptetése nem is volt meg ezen intézmény s az állam ezen oldalról mégis minden veszélyen kívül volt, már csak azért sincs mitől tartani, mert nincs mi fenyegetse, t. i. nincs szellemi és anyagi erő, nincs e két kelléke az actionnak! És különben is az ipartársulatokban egyesített erők nem oly természetűek, hogy azok fennállása vagy eleste az államnak akár be, akár kifelé sérelmére lehetne. A történelem nem mutathat példát, arra, hogy akár a közművelődés, akár a vagyonosodás jól felfogott érdekében alakult társulatok káros behatásokat szültek volna, hanem ellenkezőleg látjuk azon egyet-

len jelenséget, hogy minden az ipartársulatokhoz hasonló intézmény úgy egyesekre, mint a társadalomra csak jót termett.

Én tehát semmi szükségét se látom annak, hogy a kormány különös gondoskodásába vegye az ipartársulatokat, hanem ehelyett igenis kötelességének tartom azt, hogy a törvény szigorú végrehajtását minden módon ellenőrizze, hogy ezáltal a társadalom azon rétegében, melyet az iparosok foglalnak el, a közjó érdekében különös rend biztosíttassék.

Az ipartörvény előírja, hogy az iparos köteles segédeivel és tanonczaival írásos szerződést kötni, melyben az utóbbiakra nézve különösen meghatározandó a tanidő tartama s kimondja továbbá, hogy a tanonc semmi más munkára nem alkalmazható, mint a mi szorosan azon iparágához tartozik, melynek megtanulására szánta magát. A mindennapi tapasztalás arról győz meg, hogy az iparosok a törvény ezen rendelkezéseit nem tartják meg, legtöbbje szerződés nélkül veszi fel úgy a segédet, mint a tanoncot, s tetszése szerinti időben bocsátja el és iparához nem tartozó munkára használja fel, pl. itt Déesen számtalanszor láthatni, hogy a csizmadia vagy fazékas tanonc mesterével együtt szántani megy, a mi kétségtelenül a közjónak sincs előnyére, mert míg ez által elesik biztosítéka annak, hogy a tanonc a szabad ipar mellett is alaposan megtanulhassa jövődöbeli üzletét, addig nem nyeri meg mestersége iránt azon bizalmat, hogy abból megélhet, sőt nem kap munkakedvet s marad egy hosszú életre kontárnak, ki ma fűhez, holnap fához kapcsol. — Itt gondoskodni kellene, hogy ezen hátrányok elháríttassanak, mit a szerződések felülvizsgálatával és a tanoncok nyilvántartásával lehetne elérni.

Egyes iparosoknál úgy, mint gyárakban, a napi foglalkozás határozott, órához kötött kell, hogy legyen, sőt a gyárosok ezen felül kötelesek a munkásokról jegyzéket vezetni, mely az iparhatóságnak kívánatra bármikor bemutatandó s a gyárban munkarend függesztendő ki; mindezek legalább itt Déesen nem történnek meg. Az itt levő két szeszgyár egyikében se lehet látni a megállapított munkarendet s az iparhatóság se veszi magának a fáradságot azokat megsejmelletteni, dacára, hogy az 1872. VIII. t. cz. 75. §-a hivatalbóli kötelességévé teszi.

Ezek és ezekhez hasonlóknak érdemelnének élénkebb figyelmet a hatóság részéről

s minden törvényellenes esetben szigorú alkalmazását a törvény 87. §-nak, mely a büntetésekről szól.

Nem volt célom részletesen felsorolni mindazt, mit érdekesebbnek tartok a figyelemre s már csak azon okból is meg kell elégednem az éppen felhozott egy-két dával, mert nem akarok e lapokban „szüket” idézni elő, hiszem azonban, ha ezek és hasonlóknak hatóságilag felügyeknek, ellenőriztetnek s a törvény e rész rendelkezései is végrehajthatnak, az 1872. VIII. törvénycikk meg fogja teremni azon gyümölcsöket, melyeket a törvényhozó testület annak megalkotásakor reméltett vagyis az ipar szabadsága mellett lesz szakértelmes, munkás és iparos osztályunk.

□

A legrégibb tajt-pipa van Szolnok-Dobokamegyében.

Apanagyfalu, 25-ik november, 1877.

A „Kelet” idei 269. száma napihirei közt olvasható a francia Illustration folyóirat utolsó számában levő azon értesítés, hogy a legelső tajtpipa miként készült 1724-ben egy Káral Kávátos magyar csizmadia által, a melyek jelenben a nemzeti muzeumban láthatók.

A fennebbi állítást ugyan kétségbe nem vonom, de még is azon helyzetben vagyok, hogy ezen műveknél régibbet tudok felmutatni. — Ugyanis birtokomban van egy igen finom tajtból készült, ezüst fedelű pipa, a magyar czimerrel oldalán, 1721. évszám felirattal. Ez tehát három évvel idősebb, mint a fennebb említett Káral Kávátos által készült.

Hogy eredeti és nem hamisított, arról mindenki első látásra meggyőződhetik. Külömben is családi ereklye lévén, nemzedékről nemzedékre szállva, eredetiségét kétségbe vonni nem lehet. E ritkaság nálam mindig megsejmelhető.

Katona Elek.

Országgyűlés.

A képviselőház november 23-iki ülésén befejezték a büntető törvényjavaslat általános tárgyalását. A szónokok Helfy, Papp Sándor, Simonyi Ernő, Kajuch, Emmer Kornél és Csemegi

Szabadon száll lelkem

Reményteli vágygyal a büszke ormokon,
Melyre ezüst-ködből a szép, üde reggel
Fénylő koszorút fon.

Hogyha jó az este

Megnőnek az árnyak s enyeleg a szellő:
Hallgatom-hallgatom, amint a fűlmile
Párját hívja elő.

Ugy érzem dalában

Lelkem hangja reszket, amint meg-megcsattan
Az az édes-fájó érzés könnyűt csal a
Szemembe legottan.

De zizzen a levél

Ingó setét árnyék hajlik ide-oda...
Egy nagy sirhalommá a fák leveleit
A szél összehordja.

Eltűnik varázsként

Az emlékezetnek reményszin oáza...
Az a levél sirhant szenvedő szívemet
Lágy ölébe várja.

Sápadó levelek!

Rátok derül még fény, rám borong a bánat!...
Készítsétek azért eleve el nékem —
Siromhoz fejfátam.

Breán Kázmér,

„Itt a tolvaj, tiszteletes ur!”

A gyerek sírásra fogta a dolgot. Samu bátyám — bármennyire is igyekezett a helyzetnek megfelelő komoly arcot ölteni — mosolygott.

„Mondd csak, kis fiam, nincs-e nektek gyümölcsös kertetek?”

„Ni-i-i-incs.”

„Nem kapsz-e olykor szüleidtől egy pár krajezárt gyümölcsre?”

„Ne-em, mert szülőim meghaltak s Jóska bátyám Nyujtó uramhoz adott mesterséget tanulni.”

„Látod, kis fiam, Jóska bátyád azért adott Nyujtó uramhoz, hogy nála mesterséget tanulj, s Nyujtó uram bizonyosan nem tanított arra, hogy más kertjéből engedély nélkül, leszedd a gyümölcsöt. Menj haza s ha máskor gyümölcsre vágyol, jőjj hozzám, s én mindannyiszor eleget fogok tenni kívánságodnak.”

Az igazat megvallva, én és barátom nem kevésbé bámultunk Samu bátyám optimismusán, azonban az idő igazolta eljárását, mert még azon évben megízlelhette kedves fája gyümölcsét.

Semmi sem hathatott kellemetlenebbül az én örök vidám Samu bátyámra, mintha elégedetlen embereket látott maga körül. Pedig éppen, mint lelkésznek, igen gyakran volt része, mert számos hívei közül mindjárt-mindjárt benyitott hozzá egy-egy elégedetlen házaspár, kiket bátyám keserű humorral „házsártosok”-nak nevezett el. És méltán, mert e házsártosok nem igen törődtek avval: vajjon alkalmas időben szerencséltek-e nagybátyámat?

Még ma is élénken emlékszem egy szép

tavaszi napra, melyet — ezelőtt tizenkét évvel — Samu bátyám szőlőjében töltöttem fák nemesítése- és tisztításával. Egész nap szorgalmasan dolgoztunk s csak késő este vetődtünk haza. Házunk közelébe érve, emberi alak határozatlan körvonalait pillantám meg, s előre remegtem a gondolatra, hogy ez az ember megzavarhatja Samu bátyám lelki nyugalomát, mit sem törődve azal, hogy szegény öregem a napi munkában s meglehetősen hosszas gyaloglásban kimerült. Sejtelmem nem eselt. Az ajtóhoz érve, nagybátyám csakugyan egy házsártos körmei közé jutott. Azonban ezuttal elég bátorsága volt a boldogtalant lerázni, kihallgatási napul a következőt jelölve meg, mikorra a panaszos nejét is megidézettette.

(Vége következik.)

Sárgult levél...

Sárgult levél hullong

Már az őszi tájon, metsző szél panaszol:
Szegény árva szívem, mintha szenvedésed
Olvasnám ki abból.

Hervadt fényű tájék

Bánatos visszfénye ábrándos lelkemnek;
Mintha benned látnám hervadó tavaszát
Gyászos életemnek.

Hogyha néha-néha

Elkalandoz lelkem s vissza száll a múltba...
Ott ülök a lágyan zsongó csermely mellett
Boldogságban újra.

K. voltak. A legutóbbinak beszéde nagy tetszésben részesült, a mit a beszéd oratori szerkezete, szakmai tartalma s az ékes előadás egyaránt megérdemelt. 24-én megkezdtek a büntető törvényjavaslat általános tárgyalását. Nagyobb vita a halálbüntetésről szóló szakaszról fordult elő melynél Teleszky István, Mangel Pál és Szathmári Károly mint a halálbüntetés ellenzői szólaltak föl; a ház többsége azonban — Pauler Tivadar előadó indoklása után — a halálbüntetést elfogadta. Jövőre ezt nálunk is nyaktilóval hajtják végre. Végül Helfy Ignác intézett megint interpellációt a miniszterelnökhöz az iránt, hogy Karsz eleste után, a mindinkább terjeszkedő orosz hatalom ellenében minő politikát szándékoznak követni?

26-án is ezeket tárgyalták, de valami érdemleges vita nem volt, csak egyes mondatok és szavak fölötti polemiák, melyek az általános vita tartalmas tárgyalására épen nem emlékeztettek. A szakaszokat legtöbbször a bizottság előterjesztése szerint fogadták el.

A 27-iki ülésen az elnök bejelenté, hogy ő felsége a delegációkat jövő hó ötödik napjára, Bécsbe hívta össze. Ezután ismét a büntető törvényjavaslat részletes tárgyalását folytatták. A tárgyalás elég gyorsan folyt, a mennyiben már a századik szakaszon is túlhaladtak.

28-án a javaslat részletes tárgyalása folytatása alkalmával a javaslat ama részénél, mely a politikai büntetteket érinté, nagyobb vita támadt. A szélsők, Mocsáry Lajos, Simonyi Ernő sat. azt akarták: az illető szakaszt utasítsák vissza a jogügyi bizottsághoz, hogy szabadabb szellemű szakaszt terjeszsen elő; a szélsők felszólalását azonban — melyet Csemegi, Chorin és Tisza Kálmán ezáfoltak — a ház nem fogadta el.

A 28-i ülésen, mivel délben a magyar delegáció tartott tanácskozást, röviden ért véget. A büntető javaslat részletes további tárgyalásánál Mocsáry Lajos indítványt tett, hogy a felségsértési büntettek miatt elítéltek politikai jogaik elvesztésével ne sujtassanak. Az ebből keletkező vitát még nem fejezték be. Pogonyi Dénes amaz indítványát, hogy az életfogytiglan való fegyházbüntetés csak a visszaesőkre és javíthatlanokra alkalmaztassék, nem fogadták el, mert Pauler Tivadar arra utalt, hogy a föltételes szabadonbocsátás e tekintetben elég garanciát nyújt. F. L.

VEGYESEK.

— **Szolnok-Dobokamegye** közigazgatási bizottsága e havi nyilvános rendes ülését december 8-án d. e. 10 órakor tartandja meg.

— **Szolnok-Dobokamegye** közigazgatási bizottságának fegyelmi választmányát főispán ur ő méltósága f. évi december 3-án d. u. 4 órára összehívta. Tárgya lesz Szongot János szamosujvár városi őrök és Préda Gyula m.-láposi szolgáló-őrök fegyelmi ügye.

— **Ha értesülésünk** nem csal, folyó hó 21-én d. e. 10 órakor főispán ur a közigazgatási bizottságot rendkívüli ülésre egybehívandja.

— **Hirlik**, hogy ugyan e napon a délutáni órákban fog főispán ur az általa egybehívandó értekezlettel a küszöbön álló tisztújítás felett tanácskozni. Főispán ur meghallgatja a megye értelmiségét a tisztújítás előtt, a megválasztandó tisztviselők iránti hangulatról magát tájékoztató. Leghelyesebb eljárás, melyet egy épen oly tapintatos, mint népszerű főtisztől várni lehet. Vajha a választók hangulata ő méltósága nézeteivel kiegyeztethetők s a választások folyama, valamint ő méltósága helyzete ezáltal könnyítve volnának, ez lehet most a megye minden egyes fiának legfőbb óhajta.

— **Homm Vilmos** polgári iskolai zene-és ének-tanító fegyelmi ügye folyó hó 10-én fog a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányában előadni s letárgyalatni.

— **Királyi törvényszékünk** egész tisztelettel kérnök, hogy a nyilvánosság előtt lefolyó érdekesebb tárgyalásokról jegyzője által rövidke tudósítást iratni méltóztassék. Nézetünk szerint az ily tárgyalások ünnepélyességét az eme-

li, mentől nagyobb a hallgató közönség, ezt pedig legkönnyebben lapunk után lehet elérni.

— **A deési társalkodó-egylet** — Casino — folyó év december 12. d. u. 5 órakor saját helyiségében évi rendes közgyűlést meg fogja tartani, melyre a t. cz. részvényeseket ezenel tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

— **Főispán ur** ő méltósága az általa minden évben rendezni szokott őszi vadászatot a napokban tartotta meg. Vendégei szép számmal vettek részt e férfias időtöltésen, a vadászat sikere azonban nem volt a múlt évihez hasonló, a mennyiben vadakban csekély eredmény lőn, a jó kedvben azonban, melyet a házi-gazda vendégszeretete fokozott, hiány nem volt.

— **Belügyi m. kir. miniszter ur** a megye 1878-ik évi költségvetését némi módosításokkal helybenhagyta; ugyanis: a közgyámi állomást — tekintettel arra, hogy e teendőket jövőben a járási közgyámok teljesítik — törölte, de e helyett a rendszeresített árvalönyvezetők állással egybekötött 600 frt fizetést 800 frtra emelte. A tiszti ügyész fizetését 600 frtról azon kijelentéssel emelte 1200 frtra fel, hogy a tiszti ügyésznek magán-üggyel foglalkoznia nem szabad. A miniszter ur ezen intézkedése főispánunk eklatans előterjesztésének (melyet közölni fogunk) óhajtott következménye, szükséges is, hogy a tiszti ügyész legyen hivatali és magán-ügyek — különben is bökös teendőitől — ne foglalják el. Végül törölt a miniszter a dologi kiadásokból 3100 forintot, ezek szerint az egész szükséglet 54,040 frtot tesz ki.

— **A helybeli műkedvelő-társulat** által az „Angolhoz“ címzett szállodában bérlett színházteremben rendezett körestélylyel egybekötött „Hangverseny“ tegnap tartatott meg. Részleteiről s az eredményről jövő számunkban. Elég legyen annyit fölemlítenünk, hogy akkor, midőn Valton Eduárd szálloda tulajdonos 20 petróleumos lámpával világításért 10 frtot volt képes a műkedvelőktől elkérni, a jótékony czélokra vajmi kevés juthat, sőt a tűzoltók, a kik Valtonnak egy alkalommal világítás és oly fűtésért, hogy a tánczosok csak amugy dideregtek a hidegtől, 15 forintot fizetni voltak kénytelenek, estélyök 10 frt deficitet eredményezett. Nem lehet csoda tehát, ha a közönség elidegenedik, s mint értesültünk, egyes testületek, például: a tűzoltók, nő-egylet s talán mások is e helyiséget ott hagyják s a városházánál tartják jótékony vigalmaikat. A műkedvelő társulatnak pedig ajánljuk, hogy a világítást, fűtést házilag kezeltesse, használja saját lámpáit, hisz ugy tett eddig is s 46 lánggali világítása alig került, beleszámítva a próbákat is, 3 vagy 4 frtba. Takarékoság! ez a mai kör jel-szava, szem elől téveszteni soha sem kell.

— **Voith János** kapjoni birtokos saját termeszterményű kitűnő minőségű buzáját a párisi világkiállításra küldi el. E buza közszemlére Bajnóczi Gyula kereskedésében több hétig kitéve volt s a szakértő gazdaközönség dícséretes bírálatot mondott felette.

— **Hymen**. Hárnik Samu helybeli kereskedő f. é. december 5-én (jövő szerdán) tartja meg esküvőjét Deésfalván Weisburg Regina kisasszonynyal, Weisburg Mózes kedves leányával. Szerencse kísérje léptöket.

— **Az „Erdélyi Gazda“** 48-ik száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Havi emlékeztető. December. — A trágyahiány és trágyakezelés. L. Z. — A lovak tisztítása. — A hus kifagyasztásáról. — Az erdélyrészi községi faiskolák állapota 1877. május hó 31-éig. — Befolyással van-e a takarmány a hus ét fojás izére? — Phylloxera-kannibal. — A marha itatása vasuti szállítás közben. — A háromszéki marhavész. — Decemberhavi közmondások. Ébner Sándor. — Vidéki gazdasági tudósítások: Zágón, Oláh-Lápos. — Piaci árak. — Hirdetések. Előfizethetni Kolozsvárra a kiadó hivatalnál, félévre 2 frt, egész évre 4 frttal.

— **Az „Ördög fia“** című regény 8-ik füzeté megjelent. E regény 25—28 füzetben fog megjelenni s az előfizetők olajnyomatu jutalomképpen is részesíttetni fognak, ugymint az aratói ünnepély és a karácsony estére című képek 3—

3 frtnyi csekély után-fizetési ár mellett és Batthyány utolsó menete című kép 3 frt 50 kr utánfizetés mellett. Egy füzet ára 25 kr. A regény kapható Méhner Vilmos kiadónál (Budapest, IV. kalap-utca 4. sz.) valamint minden hazai könyvkereskedőnél.

— **A következő sorok** közlésére kértünk fel: Tekintetes Szerkesztő ur! Kérem szíveskedjék becses lapjában helyet adni soraimnak, melyekben őszinte köszönetemet fejezem ki Pécsy Lajos mérnök urnak s mindazoknak, kik által a megboldogult férjem néhai Miller Adolf emlékének a kezemhez jutott 7 frttal áldoztak. Tisztelettel özv. Miller Adolfné. Budapest, 1877. november 29-én.

Bel- és külföldi hírek.

Ausztria-Magyarország és Szerbia. A „Fremdenblatt“ Szerbia nagyralátásáról cikkezve, így szól: A független megnagyobbodott Szerbia a délszláv Piemontot jelenti, ennek létesítése homlokegyenest Ausztria-Magyarország érdekébe ütközik; a monarchiával baráti viszonyban levő hatalmak ez álláspont teljes jogosultságát ismerik és ezért nyugodtan nézhetünk Szerbiának actióba lépése elé. — **A közös költségvetés** véglegesen megállapított s már nyomdába is adatott, hogy a delegációknak mindjárt első ülése alkalmával kiosztassék. — **Anglia** nagyban fegyverkezik, nyomtatókat akar adni Derbynek Gorcsakoffhoz intézendő sürgönyének, mely Armenia iránt intéztetik, de csak Erzerum eleste után. — **Romániában** orosz röpiratok terjesztetnek, melyben az áll, hogy a moszkvai szó nem köti a cárt, most már hódítani is kell. — **Mac-Mahon** felszólítandja a senatust a kamara feloszlására. — **A „P. C.“** legjobb forrásból értesül, hogy a pápa állapota a folytonos szenvedés folytán aggasztó.

Legujabb. A francia kabinet Mac-Mahonnak kijelenté, hogy ha a budget megtagadtatik, lemond. Mac-Mahon fogadta Grévyt. — **A magyar** delegatio elnöke Szógyény, alelnöke Szlávay lesz; 5-én lesz az első ülése Bécsben; az indemnityt tárgyalja, azután lejön a quota-indemnity megszavazására; ez alapon aztán megadja a közös kormány a felhatalmazást. Végleges tárgyalás a kiegyezés után lesz. A magyar regnicoleris deputatio megbizta Falkot a jelentéssel; beadják a háznak. Harmadik negyed az ideai állami pénzügyi eredményben tavalyhoz képest háromszázezer frt deficitet mutat fel. K.

— **Háboru.** A harcztérről nagyon kevés tudósításokat olvashatni a lapokban. A „Havas“ jelenti: Mukhtar pasa daczára a muszka erősítéseknek, melyek Erzerum alá érkeztek s daczára a muszka fővezénylet felszólításának, hogy a várost feladja, el van határozva az ellentállásra. — Osmánnal foly az alkudozás Orhanie feladására tárgyában, tény, hogy Orhanie községét a törökök hadiezből kiűrték, azonban az erődöt még tartják. — Konstantinápolyi hírek szerint Abdul Hamid szultán kijelenté, hogy semmiféle körülmények közt nem fogja kérni valamely semleges hatalmasság közvetítését. Ha belátja, hogy a háborut nem folytathatja tovább, akkor a béke tárgyában közvetlenül a cárhoz fog fordulni. — Az „Abendpost“ írja: minden körben érvényesülni kezd a vélemény, hogy Plevna eleste után, melyet muszka részről elkerülhetetlennek tartanak, a két hadviselő fél békétárgyalásokat kezd. — A „Times“, a „Daily Telegraph“ és „Standard“ egyidejűleg jelentik Konstantinápolyból, hogy Ozman pasa Rakova irányában keresztülvágta a muszka vonalat. — A „Daily Telegr.“ Orhanie-ből semmit sem említ arról, mintha ama helyet a törökök odahagyták volna. — A törökök Göl-Creisme és Meukánál megverték a muszkákat. Terszteniknél csata foly. — A rácztörök háboru tényleg kezdetét vette, Bratarniczánál tegnap egy rác zászlóalj átkelt a határon. A törökök véres fejjel verték vissza a rácokat. Ez az első ütközet. A rácok 300 halottat vesztek. — Mehemed Ali segítséget vár; e nélkül nem képes átörni Plevna fölmentésére. Minden feladási alkudozás alaptalan. — Dobrudzsában az oláhok átveszik a polgári igazgatást. (K. M. H.)

Hivatalos közlemények.

Szolnok-Dobokamegye alispánja.

10834. szám.

Hirdetmény.

Az 1871. évi XVIII. t. cz. 74., 75. §§-ai értelmében kötelező községjegyzői szigorlatok emegye területére nézve a folyó évi december 1-től kezdve állandólag minden hó 20-án és pedig a délelőtti órákban az írásbeliek, a délutáni órákban a szóbeliek fognak tartatni.

Miről is érdekelteket azon hozzáadással értesitem, hogy miután belügyi m. kir. minister ő nagyméltóságának 1872. évi szeptember 22-én 29626. sz. a. a községjegyzői szigorlat megtartási módját megállapító szabályrendelet 10-ik §-a értelmében szóbeli szigorlatok nyilvánosak, azokon a fent kitűzött időkből bárki is megjelenhetik.

Végül tudatni kívánom, hogy a községjegyzői szigorlatok az ezután beadandó folyamodványok folytán is mindig csak a fenn meghatározott napokon fognak megtartatni.

Deésen, 1877. november 21-én

Szarvadi Pál,
alispán.

Felelős szerkesztő-kiadó PÁNCZEL JÁNOS.

Hirdetések.

(1—1)

Eladó tekeasztal és gyümölcsös!

Egy a legjobb karban levő biliárd 6 dákóval, 3 nagy és 16 kis labdával teljesen felszerelve felette jutányos áron eladó. Egy kitűnő fekvésű gyümölcsös kert, nagyszerű kilátással, olcsó áron megszerezhető; értekezhetni mindezek felett

Deésen Góczy Károlyllyal.

(1—4)

Eladó vagy bérbe kiadó ház.

Van szerencsém közhírré tenni, hogy a timár-utcában fekvő ujonnan épült házam bérbe kiadó egy vagy több évre; avagy örök áron eladó; értekezhetni tulajdonos

Hirsch Jakabbal Alörben.

1774.—1877. k. i.

(1—3)

Pályázati hirdetmény.

Kis-Nyires, Lemény, Letka, Resztoles és Toplicza szövetkezett községek körjegyzői állomása, volt körjegyző Nagy Lászlónak, családi büntényért ítéletileg lett elmozdítása folytán üresedésbe jöven; — ezen 400 frt fizetés, 40 frt szállásbér és 40 frt irodai átalánnyal javadalmazott állomásnak véglegesen leendő betöltésére pályázatnyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak, az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. §-a értelmében, képesítésüket igazoló okmányolt folyamodványait folyó évi december hó 18-ikáig alólírt

szolgabírói hivatalhoz beadni, a később érkezett folyamodványok nem fognak tekintetbe vétetni.

A választás folyó évi december hó 20-ik napján délelőtti 10 órakor fog megkezdetni Kis-Nyires községében a körjegyzői irodánál.

Kis-nyiresi járás szolgabírói hivatala.

Resztoles, 1877. november 20-án.

Hosszu János,
szolgabíró.

VALTON Értésítés. EDUÁRD.

Tisztelettel van szerencsém tudatni a n. é. helybeli és vidéki, nemkülönben az utazó közönséggel, hogy lakásomat az ugynevezett „Veres fogadó ből” Deésen, az

„ANGOL”-hoz

czimzett saját házamba tettem át. Szolgálatára állok a n. é. közönségnek csinál berendezett, kényelmes étteremmel és több vendégszobákkal ellátott vendéglőmmel. Evvel kapcsolatosan tudatom, hogy vendéglőm ünnepélyes megnyitása f. év december 2-án Salamon János kolozsvári híres népzene-kara közreműködése mellett leendő.

Deésen, 1877. november 23-án.

(2—2) Valton Eduárd.

Sz. 2267.—1877.

(2—3)

Hirdetmény.

Melyszerint a dobokai járásban kebelezt Esztény községében a közös birtokosság korcsomároltatási jogélvezete folyó évi december 10-én d. e. 10 órakor nyílt árverezés mellett 3 évre Esztény községében haszonbérbe fog adatni, a haszonbérlet ideje 1878 január 1-sőén veszi kezdetét.

K.-Szilvás, 1877. november 12.

Dobokai járás szolgabírája.

Csiki László.

Sz. 2877.—1877.

(2—3)

Árverezési hirdetmény.

Szamosujvár sz. kir. város képviselő testületének f. évi november 7-én 177.—1877. jknyvi szám alatt kelt határozata alapján ezennel közhírré tétetik, miszerint a városi, felsőbbleg engedélyezett dijszabályzat mellett gyakorlandó hely-, pénz- és behozatali vámszedés jogának használata 1878. évi január 1-től, 1879. december végéig számított két évi időtartamra folyó évi december 12-én reggeli 9 órakor a város tanácsházánál tartandó árverezés útján 6011. frt o. é. felkiáltási ár mellett, a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni. Az árverezéshez hozzá szólni kívánó köteles leendő a felkiáltási árnak 15%-kát készpénzben, vagy börzei árfolyam szerinti értékben számítandó

állampapírokban az árverezés megkezdése előtt letenni, az pedig, kire a haszonbérlet leveretett, a bánatpénzt a levert összeg 15 %-kára kiegészíteni.

A mások nevében árverezni kívánók írásbeli felhatalmazást tartoznak beadni.

A városi pénztárnak az árverezés idején bármily összegű haszonbérrel hátralékosok, ugyszintén azok is, kik a városi közönséggel bármily viszonyból eredett perben állnak, nem árverezhetnek.

A szóbeli árverezés befejeztéig 50 kros bélyegjeggyel ellátott zárt ajánlatok (offert) is elfogadtatnak, ha a megígért haszonbéri összeg 150%-kát tevő bánatpénzzel látvák el, s azokban a megígért haszonbér számjeggyel s betűvel olvashatólag ki van téve, s ha továbbá ajánlat tevőnek azon nyilatkozatát foglalja magában, hogy a haszonbéri szerződés pontjait teljesen ismeri s magát azoknak alá veti.

A szóbeli árverezés s írásbeli ajánlat egyenlő összegei között az előbbinek adatik elsőbbség, — két egyenlő zárt ajánlat között pedig sors dönt.

A haszonbér egy évi összege készpénz, börzei árfolyam szerint számítandó állampapír, vagy városi közönség által elfogadhatónak ítélt fekvőséggel nyilvánkönyvi bekebelezés által biztosítható, s a biztosíték a városi közönségnek a szerződés jóváhagyására vonatkozó értesítésétől számítandó 14 nap alatt kijelölendő.

Az, ki a szerződést aláírni vónakodnék, ki a biztosítékot 14 nap alatt ki nem jelölne, vagy végre, ki a netalán ingatlanban kijelölendő biztosítékra a városi közönséget 30 nap alatt be nem kebelezetné, bánatpénzét elveszti, s az ő kárára és költségére új árverezés fog tartatni.

Mindennemű bélyegilleték, vagy más a bérleti viszonyból származható kiadások bérlő által lesznek hordozandók.

A vámdíj-jegyzék (tariffa), valamint a haszonbéri szerződés pontjai a tanács irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szamosujvár, sz. kir. város tanácsa.

1877. nov. 14-én.

Placsintár Dávid,
polgármester.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

10937. szám.

(3—3)

Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegye bizottságának folyó hó 6-án tartott rendkívüli közgyűlése 159. sz. a. kelt határozatával, az 1870. XLII. t.-cz. V. fejezete értelmében megtartandó általános tisztújítás határidejéül folyó évi december 27-ik s következő napjait tűzte ki.

Mit is oly hozzáadással juttatok köztudomásra, hogy mindazok, kik a törvényhatóság tisztikaránál valamely állomást elnyerni óhajtanak, folyó évi december hó 10-ig az idézett t.-cz. 66, 67 és 68; továbbá az 1877. XX t.-cz. 180. §§-ai értelmében felszerelendő pályázati folyamodványokat báró főispán ur ő méltóságához beadhatják, vagy ő méltóságánál jelentkezhetnek.

Deés, 1877. november 12-én.

Szarvadi Pál,
alispán.

P i a c z i á r a k.

A hetivásár		Egy hectoliter (=162 bécsi mérő.)								Egy liter	Egy kilogramm			
helye	hó és napja	tiszta búza	elegy búza	rozs	árpa	zab	török-búza	pityóka	kender-mag	paszuly	marha-hús	juh-hús	sertés-hús	
		á r a k r a j e z á r o k b a n												
Deés	nov. 27	780	690	600	—	225	480	400	—	—	24	20	48	
Szamosujvár	nov. 26	905	640	560	—	270	590	320	700	15	30	20	40	
Bethlen	nov. 28	1090	560	525	—	250	700	200	600	8	28	24	48	
M.-Lápos	nov. 22	716	618	520	—	244	536	226	320	6	32	16	50	
Retteg	august. 2	800	500	440	—	220	280	120	360	5	30	24	48	

Ny. „Bánffy és Kovács” könyvnyomdájában Deésen, 1877.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Országos vásáros megyénkben:

December 11-től 16-ig.

Deésen 12. és 13-án.